

Västanbladet

Medlemsblad för föreningen

GöteborgsRegionens Släktforskare

Årgång 37

2020

Nr 4

Julkort anno 1926

Innehållsförteckning nr 4 2020

- 3 Ordförandes rader
Lisbet Rodin
- 4 Dans- och teckningslärarinnan
Helmina Thun 1822-1904
Pelle Räf
- 10 Arkiv Digital en heldag
- 11 Dags att betala medlemsavgiften för 202
- 12 Släktforskning – samarbete – bygga broar
Gun Löfblad
- 16 Fördärvbringande råd
Eva von Brömsen
- 20 Justus Fredrik Weinberg
- 21 Bischoffsbål - 1700-talets kalasdryck
Gun Löfblad
- 22 Vad behövs för att delta i ett Zoom-möte?
Eva von Brömsen
- 24 Från höstmötet
Lisbet Rodin
- 24 Köp från GRS eller Släktforskarförbundet
- 25 Johan Larsson in memoriam
*Barbro Majjgren och
Ewert Arwidsson*
- 26 Landet runt
Gunilla Brolund

GöteborgsRegionens Släktforskare

Erik Dahlbergsgatan 36 B, 411 26 Göteborg
Öppet må-fre. 10.00-14.00
Vissa lördagar (se hemsida)

Ring alltid först och kolla bemanning
samt lediga forskarplatser
Tel. 031-13 12 26
e-post: grsbg@gmail.com
Hemsida: www.genealogigbg.se
PlusGiro 24 23 85-3
Organisationsnummer 857204-7564
Swish 123 216 32 44

GöteborgsRegionens Släktforskare

MEDLEMSFÖRENING I SVERIGES SLÄKTFORSKARFÖRBUND Styrelse

Ordf.	Lisbet Rodin lirodin@hotmail.com
Vice ordf.	LarsOlof Lööf larsolof.loof@gmail.com
Sekreterare	Gun Löfblad gun.lovblad@profu.se
Kassör	Eva von Brömsen kassor.grs@gmail.com
Ledamot	Gunilla Brolund gunilla.brolund@gmail.com
Ledamot	Ingela Linderå aliceingela@yahoo.se
Ledamot	Anders Brännstedt anders.brannstedt@gmail.com
Ledamot	Lilian Kristensson lilian.kristensson@gmail.com
Suppleant	Jan Forslund Janforslund@live.se
Suppleant	Elisabeth Trässwall etrasswall@gmail.com

Västanbladet

Redaktionsgruppen: Lisbet Rodin, Gun Löfblad
Västanbladet ingår i medlemsavgiften
250:-/ år och utkommer årligen med fyra nr.

Ansvarig utgivare : Lisbet Rodin
Tidningsmakare: Christina Claeson
ch_claeson@hotmail.com
Tryckeri: Typografia Olsén AB

Omslagsbild: Julkort skickat julen 1926 till min
farfars föräldrar August & Charlotta Carlsson
från min farmor & farfar Alice & Aron Carlsson
och min pappa Rune. Porto 10 öre. (Ingela
Linderå född Carlsson)

**Se gärna på facebooksidan:
GRS`släktforskargrupp i coronatid**

Ordförandes ord

2020 går mot sitt slut

Och vi närmar oss den tid då vi får och vågar träffas igen. Den kommer. Bättre tider har alltid kommit. Men just nu är det en paus. Hur lång den är får vi se.

Jag hoppas att ni blir fler som vågar försöka vara med på våra Zoom-träffar. Det behövs ingen kamera på datorn, det viktiga är nog ljud och att DU kan se. Många gånger är det bilder och presentationer som visas – och det ser du på skärmen – även om vi andra inte kan se dig.

Anmäl dig på vår hemsida till ”Zoom-träning”. För Zoom är det sätt vi kan umgås på just nu. För er utan dator finns möjligheten att använda en smart telefon. För er som inte har det heller – läs Västanbladet, beställ

någon ny bok och ring någon. Har du ingen annan att ringa så ring 031-131226 – till GRS. Vi har inte öppet annat än efter överenskommelse men svarar i telefonen när det är möjligt. Men vi ses fram igenom, var så säker. Jobbar gör vi så sakteliga inför Släktforskar dagarna i augusti 2021.

Allt känns minst sagt överkligt – vi vet inget. Men någon form av Släktforskar dagar blir det. Fina föreläsare – utställare som inte vill annat än att träffa er. Avstånd kommer det nog att bli – men dessa överbryggar vi tillsammans.

Instämmer i texten på kortet skickat för 110 år sedan och skickar en stor coronasäker kram till er alla!
Er ordförande Lisbet R

Dans- och teckningslärarinnan Helmina Thun 1822-1904

av Pelle Räf

I lokaltidningar från 1800-talet kan man ibland stöta på annonser om undervisning i dans. De vände sig i regel till barn och ungdom av den burgna medelklassen, och annonsörerna var ofta ambulerande lärarinnor som kunde återkomma till samma stad år efter år. Ett exempel bland många på en sådan pedagog är byggmästardottern Andriette Sundström (1800-1885) från Nyköping, som när hon blivit änka 1837 i Vimmerby efter stadsfiskalen Anders Peter Ugarph, gav sig ut i Mellansverige och öppnade eller försökte starta tillfälliga dansskolor i småstäder.

Våren 1843 lockade hon i Lidköpings tidning (LT 22/4) med annons om att i staden under sommaren undervisa i "Françaiser, Polonäser och Galoppader, Chachuchur¹⁾ och La Guitarre, som dansas i Stockholm". Hon försäkrade också om "all möjlig ackuratess samt att barnen ej skola förkyla sig." Märkligt nog ser man i nästa nummer av LT en annan annons om dansundervisning i Lidköping undertecknad av "W.C. Thun."

Året därpå kunde man i LT göra bekantskap även med Wendla Gustava Åberg (1791-1864). Efter en lyckosam karriär som solodansös och skådespelerska, hade hon bosatt sig i Göteborg i mitten av 1820-talet som danslärarinna för i första hand borgarsocietetens döttrar. Men hon reste

även runt i Västergötland och annonserade då i förväg om sin minst månadslånga dansskola med slutbal t ex i Skara 1837, Borås 1847, Vänersborg 1851 och Falköping 1860. På det sista och minsta stället dock, "så vida ett önskat antal anteckna sig".

Med hjälp av följande annons i LT 15/6 1844 från Göteborgs horisont försökte alltså Gustava Åberg att starta dansundervisning även i Lidköping:

"Undertecknad får härmed avertera resp. Familjer, att jag i slutet af denna månad ämnar mig till Lidköping, för att derstädes gifva undervisning uti Dans, så vida Elevernas antal blifva[!] 16", ett antal som överensstämmer med det idealiska då man dansar kadrilj. En teckningslista fanns hos handlaren, dåvarande ungkarlen och rådmanssonen från Skövde Jakob Behmer (1817-1889).

Men också Åbergskan fick konkurrens i Lidköping. Ty denna gång i *samma* nummer, på *samma* sida och i *samma* spalt av LT läses under hennes avertissemang (och en notis att brunnsdrickningen vid "Ågårdens Helsökälla" börjar 20/6): "*Undervisning i Dans* kommer att börjas af undertecknad i början af Juli. De som däri vilja deltaga torde hafva den godheten och anmäla sig ju förr dess håldre. W. C. Thun."

Vem av danspedagogerna som Lidköpings nöjeslystna barn och ungdommar sommaren 1844 mest eller en-

bart vände sig till för att lära sig t ex mazurka, fransästurer och eventuellt den nykläckta flugan polka²⁾, får vi väl aldrig veta. Däremot undrar säkert många vem W. C. Thun var, och om och i så fall hur – om uttrycket tillåtes – hon var släkt med det nutida Thunbolaget.

Teckning från "Kort Danshistoria för Folkmusik i Norden-kursen 1997/98" författad av Magnus Gustafsson, med tillstånd från författaren

Den andra frågan hänskjuts med varm hand till Lidköpings släktforskarförening att utreda. Här nöjer vi oss till en början med att konstatera, att Wilhelmina Charlotta Thun föddes i Karlstad 15/9 1822, dotter till dåvarande handlaren Pehr Wilhelm Thun (född 1800). Vidare att bland dopvittnena ses farbrodern Lars Thun (1796–1859), som några år senare blev stadsassessor i Lidköping. Denne liksom fadern var född i Medelplana, söner till komministern Lars Thun (1752–1811).

Wilhelmina Charlottas mor hette Anna Catarina Boberg (1799–1884), ursprungligen inspektorsdotter från Daretorp. Emellertid flyttade Pehr

Wilhelm Thun med sin familj ända till Östersund som stadsfiskal 1829. Men där stannade han endast ett decennium, upplyser oss en skröna i årsskriften Gamla Östersund. Ty han kom efter några år på kant med borgerskapets ordförande, apotekaren Pehr Nyholm (1793–1842), som lyckades bevisa att Thun varit berusad i tjänsten och få honom avsatt som stadsfiskal mot slutet av år 1839: "Thuns vidare öden äro för upptecknaren okända." Denne hette förresten Per Vilhelm Enström (1875–1943), en jämtländsk bonde som författade bl.a. populära bygdeskildringar och initialt skrev på jämtska under signaturen "Pelle Gapatrast".

F.d. stadsfiskal Thuns hustru Anna Catarina återvände med tre döttrar till Västergötland, till Lidköping 1840. Där bodde ju några av makens troliga släktingar, t ex källarmästaren Hans Torbern Thun (1804–1883) förutom hennes svägers Lars Thun. Krögaren Thun anordnade för övrigt bl a bal 1:a maj 1842 och danssoaréer vintern 1844/45 i egen lokal. Förmodligen var det på begäran av Anna Catarina som Skara domkapitel efter en långdragen omständlig procedur förklarade hennes äktenskap med Pehr Wilhelm upplöst våren 1846. Exmaken återvände även han vad det eller han led till fosterjorden. Och där avled han 1868, efter att ha bott inhyses hos system Helena Christina Thun (1804–1865) och hennes man, länsmannen Johan Sjöberg (1804–1866), på Torsgården i självaste Skälvum.

Men hur försörjde Anna Catarina

sig och döttrarna i Lidköping? Där-
över kan man spekulera med hjälp av
följande annons i LT 6/4 1844:

”Om någon önskar att mot billig
avgift lära sig göra Blommor, Hårar-
bete, Papparbete, flera sorter ritning
och målning, såsom Guldritning,
Svartkritisritning, Orientalisk mål-
ning, m. m., kan undervisning lem-
nas hos A.C. Thun.”

Med tiden lättades Anna Catarinas
försörjningsbörd. Redan 1846 lyck-
ades hon få sin andra dotter Christina
Magnina (1824–1911) bortgift med
en handelsman Helling i Skövde.
Vidare avled den yngsta, Emilia
Constantia född 1830 i Östersund, i
Lidköping hösten 1858.

Av de tre döttrarna återstod
sålunda den äldsta, Wilhelmina
Charlotta eller som hon oftast före-
drog att kalla sig, *Helmina* Thun.
Hur och av vem hon lärde sig dansa
och sedan att lära ut den tidens soci-
etetsdanser, vet vi inte. Lämplig lit-
teratur förefaller inte ha funnits för-
rän 1850, då simläraren och teater-
dansören Fredrik Alexander Gjörcke
(1817–1866) i Stockholm gav ut
”Anvisning att inom möjligaste korta
tid och utan serskild undervisning
grundligt lära alla nu brukliga säll-
skapsdansar”. Men som blott tjugo-
ettårig oerfaren danslärarinna vågade
alltså Helmina konkurrera först med
änkan Ugargh 1843, samt året därpå
med den 53 år gamla och förmodligen
något bedagade f d solodansösen
Gustava Åberg.

Helmina hade troligen initial fram-
gång som danspedagog. Ty hon fort-
satte att annonsera om sin dansskola

i Lidköping år efter år. I regel bedrev
hon den på värkanten en månad eller
två, antagligen i hemmet. Däremot
t.ex. enligt LT 15/6 1861: ”**SLUT-
BAL** anställles å Fru Seinknechts
salong Thorsdagen den 19 dennes kl.
6 e. m. Entréen är 50 öre rmt. **HEL-
MINA THUN**. Rådmandottern Ca-
tarina Christina Hagbeck (1811–
1896) var änka efter komministern
Josias Adolf Seinknecht (1795–
1846). Hon hade tre barn som kan ha
deltagit inte bara i den kursavslu-
tande balunsen 1861. Tolv år senare
dansades det avslutningsbal mitt i
sommaren i ”Hotell Svea” 17/7
klockan 7. Helmina hade då höjt in-
trädet för vuxna till 75 öre. Däremot
får man aldrig i annonser veta vad
själva danskursen kostade. Andra
danslärarinnor tog 10 à 15 riksdaler/
elev. Helmina borde ha varit billig-
are, eftersom hon inte behövde
tänka på extra kostnad för eget logi
och förmodligen inte heller för dans-
lokal. I tidningsannonserna nämns
tyvärr heller inget om musik under
hennes dansövningar. Kan den musi-
kaliske mångsysslaren, musikdirek-
tören och stadsorganisten Isak Hult-
strand (1821–1893) ha hjälpt henne
med denna viktiga detalj? Någon
gång får man dock reda på vilka mo-
derna societetsdanser som hon drill-
lade med ungarna: ”Mazurka, Pol-
kett, nya Fransäturer, ny Prome-
nadpolonäs ... Äfven kan särskilt få
läras en eller flera af de nya Dansar-
na om så önskas”, som det står i LT
juni 1846 inför en sommarkurs. Hon
kunde också vara flexibel: ”Tiden
kan äfven ändras efter Elefvernas

önskan" (LT 1/3 1856).

Helminas sista annons om dansundervisning är sannolikt den följande i LT:s tämligen tillfälliga konkurrent Lidköpings Allehanda 4/5 1878:

"På fleras begäran, börjar Dansskola i Maj hos undertecknad ; de som önska deltaga deruti, torde godhetsfullt anmäla sig snart. Lidköping d. 18 April 1878. **Helmina Thun.**"

Kanske kan man uppfatta Helminas "på fleras begäran" som "med tvekan", och undra om det innebar att hon som femtiosexåring tröttnat på sitt sannolikt föga inkomstbringande levebröd, sin "dans-bana". Men framförallt hade konkurrensen om danslystna barn och ungdomar i staden hårdnat.

Under 1850-60-talen annonserade nämligen flera kända och okända förmågor om dansundervisning, t ex Wilhelmina Winther, "elev från Kongl. Danska Theatern" sommaren 1858.³⁾ Men den sannolika kulmen på det koreografiska området under 1800-talet i Lidköping nådde Naglumafödda Fredrika Beims (1836-1922) vintern 1876. Hon var hustru till fältnusikanten, tyskfödde Heinrich Beims (1830-1887) vid Västgöta-Dals regemente, och lär ha varit elev till balettmästaren Anders Selinder (1806-1874) vid Kungl Operan i Stockholm. Denne var koreografen bakom danserna i det alltsedan premiären 1846 populära sång- och lustspelet "Wermränningarne".

Sin dansskolesejour i Lidköping 1876 avslutade Fredrika Beims sålunda med en offentlig föreställning söndagen den 27 februari på

"**T. N. J. Teater å hotell Lidköping**". Det mycket detaljerade programmet var uppdelat i fyra avdelningar. Tio danser skulle framföras av eleverna i två omgångar: "*Grande Polonaise, Vals, Francaise* (vanlig), *Polka, Francaise* (ny), *La Warsoviene, Lancierquadrille, The Merry sailor Boy*, engelsk skeppsgossedans, (solo), *Spansk nationaldans*, dansas af 4 par, *Träskodans*."

Däremellan skulle danslärarinnan själv briljera med "**MAMMAS GOSSE**, Dramatisk skizz i tre afdelningar" av skådespelaren och dramatiker Johan Julin (1818-1884). Avslutningens huvudnummer var "**Elfdrottningens Bröllop**", en pantominbalett med musik av C G R Littmark (1842-1899).

I den förekom personager som Näcken och Amor, älvor och tomtar samt bondfolk, som skulle dansa "Bondpolska, Tomtelek, Elfvedans, Amor (solo), Pas de Trois och Finale". Inträdet kostade 1 krona eller 75 öre på läktaren.

Vi vågar anta att Helmina Thun hade råd att bevittna detta dansspektakel, vilket inklusive pauser skulle ta hela söndagskvällen i anspråk mellan 7 och 11. Hon hade nämligen förordnats att senast fr o m vårterminen 1865 och tills vidare bestrida tjänsten som teckningslärare vid Lidköpings lägre elementarläroverk.

Några år senare fick hon också en liknande plats vid stadens flickläroverk. Det motiverar påpekandet att hon efter moderns död 1884 först tituleras mamsell och sedan (f.d.) slöjdlärlarinna i husförhållningarna.

Som teckningslärarinna blev Helmina kollega med författaren och konstnären Hilder Werner (1841-1913). Han tjänstgjorde vid gossläroverket fr o m 1876 och försvarar betydligt bättre än hon sin plats i Svenskt konstnärslexikon. Där heter det förvisso om henne att hon ägde verklig begåvning, men att hon mestadels skänkte sina konstnärliga alster till forna elever. Det har dock varit omöjligt att hitta något annat av hennes hand än den landskapsbild som återges i Lidköpings-Bygden 1950.

De nämnda läroanstalternas årsredogörelser borde innehålla uppgifter om hur länge Helmina Thun arbetade som lärare. Om man tolkar hennes korta dödsruna i Westgöta-Posten 1904 korrekt, verkade hon längst som teckningslärarinna i flickskolan, eller

som det står: hon slutade där "för helt få år sedan". Notiser i LT november 1882 och 1887 namnger henne dessutom bland pensionärer som ur "Lidbeckska fonden" båda gångerna tilldelades 150 kronor under fem år framåt.

En något längre nekrolog över Helmina har påträffats i Göteborgs Aftonblad. I den får vi veta att hon avled 9/9 1904 hos systemen i Skövde, dit hon flyttat några år tidigare. Hon sägs ha varit tecknings- och handarbetslärarinna i Lidköping i 40 år:

"Med sina artistiska anlag, tillika med en mer än vanlig talang inom sällskapslifvets område, kom hon på 1840 å 1850-talen, och än vidare, att spela en ej obetydlig roll. Hon var en kvinna som alltid sökt göra gagn, och stort är deras tal som nu vid dödsbudet minnas Helmina Thun."

Fritz von Dardel "Kroningsbal"

Därefter bekräftar minnestecknaren – eller torde snarare vara källa till uppgiften – att hon frikostigt gav bort sina teckningar och målningar till forna elever, och avslutar ”Vid sin afgång som lärarinna fick hon som bevis på forna lärjungars erkänsla och tillgifvenhet mottaga en vacker penninggåfva afsedd att befria den gamla under hennes sista dagar från ekonomiska bekymmer.”

Fotnoter

¹⁾La Cachucha”, en spansk dans i trectakt.

²⁾Sent på hösten 1844 förefaller den nya modedansen polka ha nått Stockholm från kontinenten. En ledare i Skara Tidning 6/3 1845 påpekar och siar: ”Polkamanie ärnar äfven hemsöka det gamla Skara. Icke mindre än trenne Polka-Damer [=danslärarinnor, bl a Gustava Åberg] erbjuda i dagens tidning sin undervisning i denna moderna dans, hvilken efter någon tids förlopp, såsom allt annat à la mode, torde ock förlora nyhetens behag.” Polka dansas dock fortfarande av t ex Axevalla folkdangille.

³⁾ Även Wilhelmina Winther (1830-1901) utgick från Göteborg som ”hemmahamn”, gift med dansläraren Rudolf Egelin. ”De många, som af henne lärt sig Terpsichores ej alltid lätta konst, torde med saknad minnas den gamla, älskvärda danslärarinnan”, heter det i hennes dödsruna i veckotidningen ”Hvar 8 dag” 3, 1901/02, s 176.

Litteratur

Biskop, G, Dansen för åskådare, Åbo 2012.

Enström, P V, Kulturbilder från gamla Östersund. *Gamla Östersund 1939* s. 17-29.

Hirn, S, Våra danspedagoger och dansnöjen, Helsingfors 1982.

Räf, P, ”Matrikel för Skara Trivial Schola [1749 – 1809] uprättad Til följe af Ven. Consistorii Resolution d. 18. Oct. 1749”, Skara 2020 s. 800.

Svenskt konstnärslexikon 5, Malmö 1967.

Ulvros, E H, Dansens och tidens virvlar, Lund 2004.

Wahlström, M, Dansens historia, Lund 1979, samt ett flertal annonser i nämnda och onämnda dagstidningar. Därutöver har aktuella kyrkoarkivalier och GMR 589a-c via Arkiv Digital samt en kopia av det trefaldiga registret till Skara domkapitels protokoll å Skara SoLB utnyttjats.

Bild från shutterstock.com

ArkivDigital – en heldag

Vi var närmare 40 personer som deltog i en heldag med ArkivDigital.

Cici Löfgren guidade oss genom sidorna och gav tips och trix även till den mest garvade användaren – det är alltid något nytt eller något man inte själv kommit på att använda på ett lite nytänkande sätt.

Flera frågade efter liknande dagar med annat innehåll. Vi tittar över möjligheterna och återkommer

Köp från GRS eller Släktforskarförbundet

Nya böcker och Sveriges Befolkning 2000! Köper du via GRS så stöder du vår verksamhet. Vill du inte komma till lokalen och hämta nu i Coronatider så erbjuder vi dig som bor i Göteborg med omnejd leverans hem eller till närliggande plats mot viss ersättning (går också till GRS).

Gå in på Rötterbokhandels hemsida och botanisera – beställ sedan från oss med hjälp av formuläret på hemsidan. Några exempel:

425 kr

230 kr

200 kr

230 kr

Dags att betala medlemsavgiften för 2021

Betala gärna din medlemsavgift redan nu.

Medlem: 250 kr/år

Familjemedlem: 75 kr/år

(med samma adress)

Ungdom t.o.m. 25 år: 60 kr/år

Betala gärna med Swish 123 216 32 44

Använder du QR-koden kan du ändra summan själv om du betalar annat än 250 kr

Och lugn – vi rättar till om det blir fel.

Vill du betala till Plusgiro: 242385-3

EXTRA ERBJUDANDE FRÅN SLÄKTFORSKARFÖRBUNDET till dig som är eller blir medlem i GRS:

Betala in 199 kr extra ihop med medlemsavgiften - då får du

Tidningen SLÄKTHISTORISKT FORUM, 5 nummer i brevlådan

Tidningen SLÄKTHISTORISKT FORUM, digitalt 5 nummer med tillgång till tidigare nummer.

Premiuminloggning på Rötter med digitalt extramaterial

Detta motsvarar "Premium brons", normalpris 299 kr.

Se <https://www.rotter.se/prenumerationer>

OBSERVERA att detta endast kan erbjudas nya prenumeranter samt den som har en prenumeration som kommer att gå ut under år 2020. Har du redan en prenumeration och den går ut först under år 2021 får du vänta till nästa årsskifte.

Släktforskning – samarbete – bygga broar

av Gun Löfblad

Inför Släktforskdagarna 2021 vill vi i vår förening påminna våra släktforskare om att det finns så mycket att vinna på kontakter med andra släktforskare och andra föreningar, detta för att hitta den information man söker om släkten förr i tiden. De lokala föreningarna har ofta omfattande material och kunskap. Detta är något som de rutinerade släktforskarna väl känner till, men som nybörjarna kanske inte tänker så mycket på. Vi kommer därför i detta och i några kommande Västanblad att presentera ett antal av de föreningar som finns i regionen, på orter där många av dagens göteborgare har sina anor.

De lokala föreningarna arbetar ofta med att vidareutveckla det material man har i arkiven och sammanfoga kunskap från olika håll i nya databaser och i dokument och skrifter. Mycket av arbetet sker av volontärer, som lägger ner många timmar fritid på detta.

De första föreningarna som vi presenterar i vår serie är de i södra Bohuslän; Inlands Släktforskare samt Orusts och Tjörns Släktforskare. Släktforskarna i de tre regionerna, Inland, Orust och Tjörn har mycket gemensamt. Under gångna sekler har befolkningen här haft frekventa kontakter och är därför i stor utsträckning närbesläktad, något som förstås befrämjat samarbetet.

De tre föreningarna har ett etablerat

samarbete med bland annat gemensamma träffar. Inlands och Tjörns har också ett gemensamt "databas-system".

Föreningen **Inlands Släktforskare** firar nästa år 30 årsjubileum. Föreningen vänder sig särskilt till släktforskare med rötter i Kungälv och Stenungsunds kommuner och i Inlands härad med socknarna Kungälv, Ytterby, Torsby, Lycke, Harestad, Marstrand, Romelanda, Kareby, Solberga, Håлта, Jörlanda, Norum, Öds-mål, Ucklum och Spekeröd.

Området är stort varför man ordnar träffar på tre ställen: I Lagårn i Torsby, på biblioteket Fregatten i Stenungsund och på biblioteket i Kungälv (Mimers Hus). I Torsby har föreningen ett bibliotek med böcker från trakten. Där finns också en del forskningsmaterial från Åslög Svensson m.fl. forskare. Föreningens viktigaste forskningsmaterial är dock de så kallade "Hans Larsson pärmarna". De finns både i Lagårn i Torsby och på Fregatten.

Hans Larsson, som levde mellan 1926 och 2011 var en eldsjäl för släktforskning. Han var född i Göteborg och hade rötterna på både fars och mors sida på Tjörn, men bodde senare i Kungälv. Han började kartlägga alla familjer i varje by i Inlands och Tjörns socknar. Han tillbringade åtskilliga dagar på Landsarkivet i Göteborg. Materialet samlades till en början i pärmar. Efter att Hans avlidit har materialet samlats på filer i Dropbox,

för att man lättare ska kunna arbeta med det. Även Dropboxfilerna finns tillgängliga på föreningens träffar. De flesta familjer och gårdar i socknarna ingår och är mer eller mindre utförligt beskrivna. Föreningen arbetar kontinuerligt med att fylla på, kontrollera och uppdatera materialet. Ett exempel nedan visar ett utdrag för en familj från Romelanda, Östra Nedergård.

andra handlar om gårdar och platser på Orust eller personer från Orust. Gemensamt för årsböckerna är att de tar upp sådant som kan vara av intresse för en släktforskare med anknytning till Orust! Flera av böckerna finns fortfarande till försäljning, medan andra är slutsålda. De flesta av de slutsålda går dock att köpa som cd eller pdf-fil.

½ (1757-1806) ∞ 1757/1763/1767/-/-		
Anders Gunnesson Romelanda Östra Ne	1739-18270510	
1.NN-d	f. 1763	
2. Ingeborg Hansd. Honeröd H	-1765	
3. Marit Svensd. Valeberg	-1771	Solberga O
4. Helena Hansd. Tunge V	1752-1790	Ytterby O
*Maret (Dyröd)	1773-18580207	
*Hans (Romelanda Östra Öv)	1774-18610127	
*Bengt (Romelanda Östra Ne)	1780-18490903	
*Katarina (Berget)	1783-18491025	
*Elias (Honeröd H)	1787-18590228	
5. Maria Pälisd.	1764-18290119	
*Helena (Dyröd m.)	1792-18300907	
*Gunne (Romelanda Östra Ö m.)	1794-18760217	
*Anna (Ödsmål Ö)	1796-1876	Solberga O
*Andreas (Hög N m.)	1799-18520624	
*Elin (∞Nils Börjesson)	1801-1835	Göteborg
*Britta (og.)	1803-18231101	
*Kristian (Håffrekullen)	1806-18710406	
*Anders	1810-	

Förutom en hemsida har föreningen har en Facebooksida där man lägger ut information om träffar och annat man vill delge medlemmarna.

Orusts Släktforskare har haft en tradition att sammanställa forskning om traktens lokalhistoria i rapporter och böcker. Sedan 1990 har man gett ut årsböcker, som medlemmarna har fått eget ett exemplar av. En del av årsböckerna är släktutredningar,

En hel del övrigt lokalt arkivmaterial har också sammanställts och finns tillgängligt via föreningen som till exempel "Allmogens änkor och hustrur i Tegneby och Morlanda pastorat 1740-1751", "1568 års jordebok", "Biskopstiondelängd för Orust och Tjörn 1663-1665", "Mantalslängd Orust 1734" samt "Sjökrigslängd 1702". I Tegneby pastorat brann kyrkoarkivet. Man har dock rekonstruerat böckerna som

nu finns tillgängliga som sökbara Excel-filer. Rekonstruktionen av kyrkoböcker har gjorts med data från skattelängder, domstolsprotokoll, mantalslängder, bouppteckningar m.m. Det rekonstruerade materialet finns att köpa som CD-skivor och som filer via mejl.

Föreningen samarbetar med biblioteket i Henån, i Kajutan, där man har en egen släktforskarhörna med tillgång till det mesta av föreningens litteratur och datorer. Sist men inte minst säljer föreningen en sammanställning av Jöns Gullbrandssons släkt från Vräländ via USB. Ättlingarna till denne historiske man finns nog över hela landet, men tyngdpunkten finns förstås på Orust, Tjörn och i övriga västra Sverige. Databasen består av nästan 54 000 personer, varav ca 43 000 är direkta ättlingar och drygt 10 000 är ingifta personer. Föreningen har vidare en innehållsrik hemsida, där mycket av det lokala släktforskningsmaterialet finns tillgängligt.

Tjörns Släktforskare är en undersektion till Tjörns Hembygdsförening, och man har därigenom tillgång till samlingslokalen på Bräcke. Man har också ett samarbete med kommunens bibliotek som hjälper till med både material och lokaler för föreningens utbildningsverksamhet. På Bräcke förvaras torpinventeringen över Tjörn, diverse släktutredningar samt annat material ur Olaus Olssons arkiv. Biblioteket har släktforskningsmaterial för de fem socknarna på Tjörn. Stenkyrka, Valla, Klövedal, Rönnäng samt Klädesholmen. Där

finns även, förutom generell litteratur om Bohuslän och Tjörn, även kopior av Hjalmar Erikssons arbete om gårdarna i Valla. På föreningens hemsida finns också ett omfattande underlag i form av antavlor, berättelser, kyrkoböcker m.m.

Sist men inte minst har föreningen de så kallade "pärmarna" eller "Hans Larssons pärmarna".

Detta underlag som tagits fram av den ovan nämnde Hans Larsson, är uppbyggt på samma sätt som för Inlands socknar. För Tjörn finns över 1400 sidor av gårdsvisa uppställningar av släkttabeller, från tidigt 1500-tal fram till åtminstone år 1900. Materialet omfattar över 75 000 namn och utgör ett mycket värdefullt hjälpmedel för släktforskare. Inte minst gäller det för Stenkyrka, där kyrkoböckerna har brunnit. Hans har under vissa villkor gett Tjörns släktforskare tillgång till ett antal kopior av materialet. Tjörns Släktforskare arbetar kontinuerligt vidare med Hans Larssons material, genom att komplettera och korrigera sockenpärmarna med nyfunnet källmaterial i skattelängder, domböcker, med mera. De aktiviteter som normalt anordnas i icke-coronatider är "Öppet-hus" träffar på biblioteket. Då finns möjligheter till frågor och viss handledning för att komma igång med den egna släktforskningen. Man ordnar även "Anbytarträffar" på Bräcke, med möjligheter att diskutera och byta anor. Där finns också alla Hans Larssons-pärmarna.

I oktober varje år har de tre släktforskarföreningarna för Inland, Orust och

Tjörn gemensamma träffar. Var dessa sker aviseras på föreningarnas hemsidor. Just nu är möten generellt svåra att ordna, och många mötesaktiviteter ligger på is. Men, du som har anor i dessa trakter och är intresserad; håll utkik på föreningarnas hemsidor efter vad som sker digitalt, och när fysiska aktiviteter och möten dras igång.

Länkar:
<http://www.insf.se>

<http://www.tjsf.org>
<https://orustgenealogi.se>

Kontaktpersoner:
Inland: Anette Tuores: 0303-13422
inlandssf@gmail.com.
För sockenkontakter se föreningens hemsida!

Orust: Ordf. Gun-Britt Hermansson,
gun-britt.hermansson@hotmail.com .
Kassör Elisabeth Karlsson 0304-39012,
ruck-elbryggan@hotmail.se .
Sockenkontakter anges på hemsidan.

Tjörn: Jörgen Olofsson
jorgen561122@gmail.com

Fördärbringande råd

av Eva von Brömsen

Hösten 2019 hölls en kurs "Släktforskning: källor, metoder och historiska perspektiv" vid Göteborgs Universitet för första gången. Kursen blev mycket populär och det var många sökande: Jag var en av de som antogs till kursen. De ämnen som berördes på kursen när jag deltog var:

Källkunskap: Orientering samt kyrkböcker
Källkritikens grunder inom historieveten-
skap
Paleografi
DNA och genealogi
Brott och straff, institutioner m.m.
Den svenska förvaltningens uppbyggnad: en
överblick
Befolkningshistoria
Agrarhistoria och släktforskning
Några perspektiv på socialhistoria och 1800-
talets städer
Genuskonstruktioner i det tidigmoderna
Sverige

Bland kursmomenten ingick att studenterna skulle skriva en uppsats om en fritt vald historisk händelse, och tillämpa det som kursen lärt ut. Min valda händelse om hur det kunde gå till förr i tiden hade jag hämtat ur domstolsprotokoll m.fl. källor samt ur Fridolf Wildtes bok "Hemsjö - En västgötasocken intill mitten av 1800-talet". Historien som utspelade sig i Hemsjö socken rörde ett grovt brott. Två män slog ihjäl en tredje, och de båda brottslingarna dömdes till att mista högra handen och livet. En av brottslingarna dog i fångelset (min ana), men

den andre skulle avrättas. Som om inte brottet och straffet var hemskt nog, så hade skarprättaren, förmodligen genom att han var onycter, stora problem med att ha ihjäl den dömda. Jag har satt historien i relation till dåtida brottslagstiftning. Det var lagen från 1734 som då gällde. Rättegång hölls i Kullings häradsrätt, där dom avkunnades i första instans.

Dåtida brottslagstiftning, 1734 års lag

Historien om brottet som den berättas i Wildtes bok: "Vid urtima ting den 19 juni 1786 å tingstället Eklanda rannsakades ryttaren Axel Björkman från Alingsås och hans måg Anders Olofsson från Östra Bodarne för att de så svårt miss-handlat inhysesmannen Anders Svensson i Västra Bodarne, att dö-

den följt därav. Brottet hade tillgått sålunda. En stöld hade förövat hos Anders Olofsson. En ryttare Flodberg, som hade rykte om sig att kunna tillrättaskaffa stulna saker, uppgav, att Anders Svensson vore gärningsmannen och att tjuvgodset funnes undangömt hos denne. På inrådan av en fjärde person som sedermera icke tog någon verksam del i händelseförloppet - begävo sig Anders Olofsson och Axel Björkman till Svensson, beväpnade med tillhyggen och i avsikt att slå honom tills han bekände. Då Svensson avvistade alla beskyllningar för stöld, hade Björkman först slagit honom med knutna handen så att han fallit omkull och slagit sig mot spiseln. Därefter hade de båda bundit honom och fört ut honom i hagen, där de förmenade att tjuvgodset funnes undanstucket. Där hade de slagit Svensson så länge de förmådde, först med en piska och sedan med en käpp. Slutligen hade de emellertid måst avlägsna sig, när folk nalkades platsen. Anders Svensson hade avlidit några timmar senare av de erhållna skadorna. Både Björkman och Olofsson erkände, att de slagit Svensson, men förnekade varje avsikt att döda honom.

Häradsrätten fann, att Anders Olofssons och Axel Björkmans brott vore uppenbart och ostridigt och att de "genom sin våldsamma handläggning" bägge gemensamt tillskyndat Anders Svenssons döden och honom livet avhänt. Deras obehövliga föregivande att genom elakt mod varit förlädda, kunde icke urskulda dem, och

deras uppsåt och vilja att icke döda Anders Svensson hade visat annan utgång, som förmodligen varit ond, "helst de uti intet gott sinne efter förut skedd överläggning begivit sig till dess hemvist och brutit den frid, en herre uti sina hus äga bör". Med hänsyn till sin bekännelse ansågos de hava vållat Anders Svenssons död, varför de med stöd av Missgärningsbalken kap. 20 §§ 1-2 dömdes "att mista högra hand och liv sitt".

Denna tragiska händelse fick ett hemskt efterspel vid Anders Olofssons avrättning å Nya Älvsborgs fästning (Björkman hade dött i fångelset innan straffet skulle gå i verkställighet). Skarprättaren Lars Hjerpe, som den 22 november 1786 verkställde häradshövdingens ovan anförda, sedermera av Göta hovrätt fastställda dom, förfor nämligen så oskickligt och oförståndigt vid avrättningen, att Konungens Befallningshavande i länet fann sig föranlåten hemställa, huruvida icke Hjerpe borde ställas under åtal för sitt handlingssätt. I anledning härav hade Hjerpe inkallats till lagtima vintertinget med Kullings härad år 1787. Hjerpe berättade i anledning av de beskyllningar, som framställdes mot honom: "Då han avhuggit högra hand skulle han skynda sig vid huvudets avhuggande och högg av nacken med senorna ådrorna men strupen blev ej avhuggen, däröver han blev häpen och förskräckt och gjorde nytt hugg, som uti sådan häpenhet och förvirring skedde darrande, varvid hugget träffade uti skuldran i vänstra sidan. Tillförne har honom aldrig

sådan olycka hänt varför han om lindring anhåller och försäkrar att han av drycker ej varit överlastad".

Ett vittne berättade, att Hjerpe huggit för nära kroppen, så att blott några senor och "blodrör" blivit avhuggna, och huvudet hängde kvar. Det andra hugget träffade i skulderbladet, där yxan blev sittande tills skarprättardrängen tog ut den och kastade kroppen i en grav. Därvid skulle den döde visat livstecken. Vittnet förmenade även att skarprättardrängen syntts något rörd av starka drycker. Ett par andra vittnen gävo en i huvudsak liknande relation av händelseförloppet. Ett av vittnena berättade, att medan länsmannen läst upp utslaget hade Hjerpe gått uti spetsgården och sagt "läs du tjuvbjudare, jag vill hava eld på min pipa". Inget av dessa vittnen hade emellertid funnit Hjerpe överlastad. De hade iakttagit, att kroppen rört sig i graven.

Häradsrätten ansåg, att Hjerpe trots flere vittnens utsago att så ej varit fallet, antagligen varit av drycker rörd, helst han enligt landshövdingens i Göteborg skrivelse därå skulle vara begiven. Att han kallat länsmannen för "tjuvbjudare", ansågs ej bevisat. Slutet blev att Hjerpe fick böta 30 riksdaler, varvid rätten återopade sig på bestämmelsen i straffbalken 4 kap. 2 §: "Begår skarprättare märkeligt fel, då missgärningsman avstraffas, antingen av oförstånd eller av fylleri och dryckenskap; plikte med tio daler eller mera, eller med kroppen, efter omständigheterna."

Ett viktigt moment i arbetet var källkritiken. Det är ju nödvändigt för alla släktforskare att noga gå igenom källmaterialet för att kunna förstå och relatera det skedda. En märklig sak i detta mål är dock att Anders Olofsson den 22 november 1786 avrättades av skarprättaren Lars Hjerpe. Jag hade ju funnit att Anders mål till slut hamnat hos dåvarande Nedre Justitirevisionen (från år 1789 Högsta domstolen) och att hans dödsstraff där omvandlats till livstids straffarbete, en söndags kyrkoplikt samt fyrtyo par spö. Vissa dokument som jag skulle behövt för att komma vidare i granskningen av historien och hur ärendet hanterades juridiskt har tyvärr inte kunnat återfinnas. Detta är väl något som alla släktforskare varit med om. Då och då saknas källor till enstaka händelser, som troligen skulle varit avgörande för att förklara händelserna. Fler eventuella efterföljande utslag i målet samt det föregående utslaget i Göta hovrätt har ej ännu upphittats, vilket om möjligt skulle kunna klargöra den märkliga situationen kring Anders brott och död.

XX. Cap

Om hemfrid och rån.

1. §.

Sär någon med beröbbe mode, at skada gäbra, hem til annan, i thes gård, eller hus, ehwad the så inom, eller utom gård, och han them self äger, eller hafwer lof eller lego för sig; eller går han i annars fartost eller stiep, iware sig byrde, lånt eller egit,

Missgiernings Balk XX Cap. Om hemfrid och rån.

Utdrag ur 1734 års lag relevanta för de domar som avkunnades:

Missgiernings Balk XX Cap. Om hemfrid och rån.

1. §.

Går någon med berådde mode, at skada giöra, hem til annan, i thes gård, eller hus, ehwad the stå inom, eller utom gård, och han them sielf äger, eller hafwer lof eller lego för sig; eller går han i annars farkost eller skiep, ware sig hyrdt, lånt eller egit,, och dräper ther bondan sielf, hans folk, eller gäst: tå skal han, som thet giörde, och alle the, med honom i samma wilja och gierning woro, mista högra hand och lifwet. Giör han annan skada, med sår, blånad, eller blodwite; plichte för edsöresbrott, som framdeles sägs. Samma lag ware om then, som i lika upsåt öfwerfaller någon på wäg eller gato, och honom förföljer i annars mans hus, gård eller farkost, tit han sin undanflycht tager, och ther skada å honom giör, eller kastar, eller skiuter efter honom, så at thet träffar, sedan han i gård, hus eller farkost kommen är.

2. §.

Giöres ingen skada i gård, hus eller farkost, utan warder man dragen, eller drifwen therut med wåld, och sker sedan å honom sådan gierning; ware lag samma.

Straff Balk IV. Cap. Om Skarprättare.

§2

Begår Skarprättare märkeligt fel, tå missgierningsman affstraffas, antingen af oförstånd, eller af fylleri och drycken-skap; plichte med tijo daler, eller mera, eller med kroppen, efter omständigheter-na.

Axel Björkman dog på sommaren 1786 på Elfborgs fästning i väntan på att han skulle avrättas. Jag vet inte om han överklagade sin dom i Kullings häradsrätt, dock vet jag att Anders Olofssons mål togs upp i Göta hovrätt och sedermera även i Nedre Justitierevisionen. Därmed kändes även temat Sveriges förvaltning naturligt att knyta an till i min uppsats.

Man reflekterar lätt till vad ett liknande brott i dagsläget hade fått för straff. Det hade ju inte varit ett dödsstraff och att avrättas med hals-huggning. Hur såg den tidens människor på detta brott? Var det i paritet med vad straffet sedermera blev? Intressant är hur vår tids bestämning av ett mord eller dråp förändrats så sedan 1734 års lag infördes. Nu för tiden gäller förövarens avsikt om han skall dömas för mord eller dråp.

I 1734 års lag definierade man det som mord, om det skett på ett sådant sätt att personen inte kunnat värja sig. Annars var det dråp. Dulga dråp – att häradet skulle böta om man inte kunde hitta gärningsmannen inom ett år – som förekommer i 1734 års lag, är ju också något som inte finns i modern lagstiftning. Själv-mord var också ett brott enligt 1734 års lag – lyckades man begå självmord så fick man inte bli begravnen på kyrkogården och hade man inte lyckats med sitt självmordsförsök så straffades man med kroppsstraff eller fängelse med vatten och bröd. Tanken svindlar inför det faktum att lagkommissionen

höll på i närmare 50 år med att revidera landslagen, som gällt från 1442, innan 1734 års lag antogs 1736. Att Sverige i sina arkiv kan ståta med flera mil domstolshandlingar från flera hundra år bakåt är imponerande och en sann källa att ösa ur för släktforskare. Givetvis innebär denna mängd av handlingar att det blir svårt att hitta material om just sin person.

Litteraturtips:

Westling, Claes, *Domstolsforska – hur jag finner mina förfäder i domstolsarkiven*, Malmö 2015.

Asker, Björn, *Hur riket styrdes – Förvaltning, politik och arkiv 1520-1920*, Stockholm 2007.

Nilsson, Roddy, *Inlåsta*, Malmö 2020

Läs om 1734 års lag på nätet, litteraturbanken.se och/eller på historiesajten.se.

Justus Fredrik Weinberg 1770–1832

Bilden som vi använder i annonsen för Släktforskar dagarna 2021 föreställer broarna över Hamnkanalen sedd från Lilla Torget. Originalen är målade av Justus Fredrik Weinberg som levde mellan 1770 och 1832

Justus Fredrik var son till regementsfältskären och kirurgen Philip Bernhard Weinberg, 1736–1795 och Anna Christina Meister 1750–1817. Justus gifte sig 1884 med Johanna Maria Sahlsten. Fadern Philip Bernhard var född i Ulmstadt. Kurpfalz, Tyskland och modern Anna Christina föddes i Kristine församling i Göteborg. Den militära banan inleddes vid fortifikationen och Justus blev senare Major vid Göta artilleriregemente. Samtidigt så studerade han vid konstakademien och arbetade senare som arkitekt där han bland annat var ansvarig för ritningarna vid bland annat Börshuset.

För den som är intresserad av att se på hans konst så finns det bland annat på Röhsska museet.

Källor:

<http://gamlagoteborg.se/Goteborgsfamiljer/>

<https://sv.wikipedia.org/>

Bischoffsbål - 1700-talets kalasdryck

av Gun Löfblad

Bischoffsbål var allmänt mycket populärt att bjuda sina gäster på. Inte minst till julens kalas var detta en omtyckt dryck. Såväl Årstafrun i Stockholm som borgerskapet i södra Sverige bjöd gärna på detta. 1700-talsskalden Bellman nämnde förstas Bischoffsbål i sin diktning. I Fredmans sång 47 "Handlingar rörande Bacchi konkurs" säger han "Litet Bischoff stod i glaset....." I Nordiska museets och Skansens årsbok 2001 hittas ett recept på drycken:

Bischoff

4 buteljer godt Bordeaux-Win
2 färska pomeranser, i hvilka ristas
eller skorras
2 skålpund fint socker, eller något
mera efter smak
Till denna dryck kan äfwen tagas en
butelj Mosel-vin, som gör drycken
lenare till smaken; men då tillägges
mera socker.

Recept på lyxalternativ

Hwit Carolina eller ÅrkeBischoff

4 buteljer Mosel-Win och 4 buteljer
Rhenskt win,
(eller 6 buteljer ungt franskt win eller
3 buteljer gammalt franskt och 2 dito
Champagne)
3 skålpund fint socker, eller något
mera, efter smak; samt
2 à 3 Pomeranser, i hvilka skorras.

På nätet fanns ett modernt recept på
Bischoffsbål för 20-30 personer:

2 flaskor rött vin
1 flaska vitt vin
2-4 citroner (ekologiska)
1-2 pomeranser
200 – 400 g strösocker
Blanda vinerna i en bålskål. Tillsätt
saften från citronerna och lägg därefter
skalhalvorna i skålen. Lägg pomerans-
skalerna i lite vatten på ett fat och
kör i mikrovågsugnen 1 minut. Altern-
ativt gör man som på 1700-talet,
man grillar färska pomeranser över
öppen eld. Sedan läggs skal och
vätska i bålen och det hela får dra i
30 – 45 minuter. Tillsätt socker till
lagom syra/sötma balans. Sila och
servera svalt. Citronernas smakup-
verkan i det moderna receptet på
drycken jämfört med originalet kan
man fundera över. Men vinerna förr
var kanske surare än idag. Pomeranser
kan vara svåra att få tag i. Men
från november till mars kan de vara
tillgängliga i affärerna.

Bild från shutterstock.com

Vad behövs för att delta i ett Zoom-möte?

av Eva von Brömsen

Tillgång till en dator/surfplatta/mobil och mikrofon/hörlurar. Att du har laddat ner appen ZOOM Cloud Meetings (gratis) på din dator/surfplatta/mobil från Google Play, App Store eller direkt från zoom.us/download

Så här testar du att allting fungerar i Zoom

Om du inte automatiskt får upp möjligheten att testa ljud och bild, klicka på "Settings" (Lilla kugghjulet uppe till höger). Om du inte ser ett kugghjul, klicka på dina initialer för att hitta det i listan).

Klicka på video-knappen i vänstermenyn. Här ska du kunna se en förhandsvisning av hur du kommer att bli presenterad på video. Ser du inte dig själv i rutan, kontrollera följande:

- Se till att din webbkamera är inkopplad och påslagen
- Försäkra dig om att din webbkamera inte används av en annan applikation just nu
- Kontrollera att du har valt rätt webbkamera (om du har flera)
- Testa att byta USB-port till din webbkamera (om du har en lös sådan)
- Testa att starta om datorn
- Klicka på ljudknappen i vänstermenyn. Här kan du testa högtalare och mikrofon.
- Klicka på "Test Speaker". Om du inte hör testljudet, välj en annan

högtalare i listan tills du hittar rätt. Klicka på "Test Mic".

- Om du inte kan höra din egen röst, välj en annan mikrofon i listan tills du hittar rätt.

Koppla upp dig såhär från datorn/surfplattan/mobilen:

1. Klicka på möteslänken du fått den som anordnar Zoom-mötet.

Möteslänken ser ut så här ungefär: <https://us02web.zoom.us/j/81015510392>

2. Testa ljud och bild
3. Vänta på att mötet startar

Viktiga funktioner att hålla reda på

Längst ner i ditt Zoom-fönster på datorn finns denna meny:

Mute/Unmute mic

Här stänger du av din mikrofon genom att klicka på "Mute" eller sätter på den genom att klicka på "Unmute". Din mikrofon bör alltid vara avstängd när du inte har ordet.

Start/Stop video

Här väljer du när du vill synas på video via din webbkamera och när du inte vill synas.

Participants

Klicka på denna ikon för att få upp en lista över alla mötesdeltagare. Kan vara bra att ha med senare någon gång när vi publicerar: När du har

klickat upp deltagarlistan (Participants) hittar du de viktiga räck-upphanden och röstningsknapparna under namnen på deltagarna:

När du klickar på så en kallad icke-verbal ikon så ser du din respons till höger om ditt namn i deltagarlistan. Du kan bara visa ett val åt gången, så vid ny knapptryckning skriver ditt nya val över ditt gamla.

Om du vill neutralisera knapparna mellan omröstningarna kan du klicka en gång till på den valda knappen.

När du vill begära ordet:

Raise hand – Genom att klicka på handen begär du ordet.

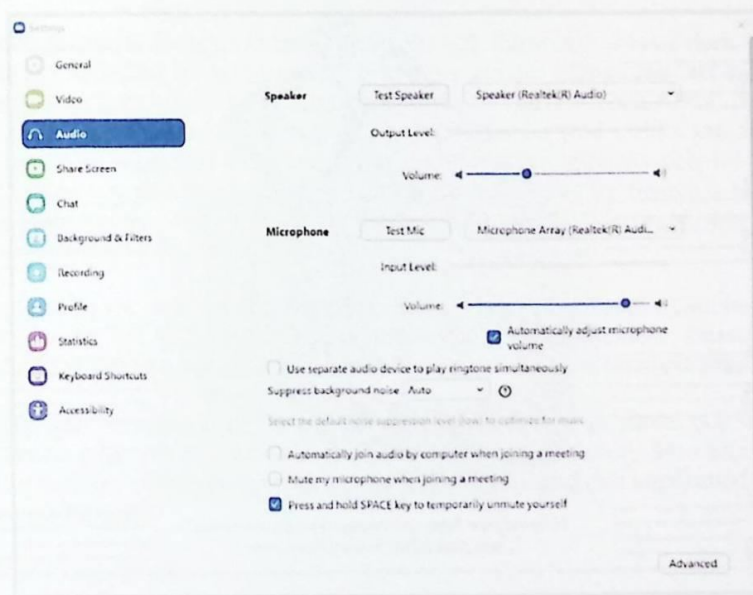
När mötesordföranden har gett dig ordet: Tryck på **”Unmute”** för att aktivera din mikrofon

Tryck på **”Raise hand”** för att ta ner din uppräckta hand. När du har talat färdigt trycker du på **”Mute”** för att stänga av din mikrofon.

När det är dags att rösta:

Yes – Genom att trycka på **”Yes”** röstar du JA till förslaget.

No – Genom att trycka på **”No”** röstar du NEJ till förslaget.

Från Höstmötet

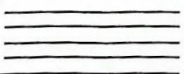
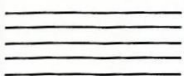
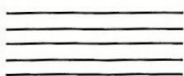
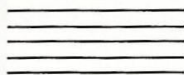
Så var då höstmötet avklarat. Även detta på Zoom, ett webverktyg för kommunikation. Det inleddes med en tyst minut för Per Clemensson, Ulf Hansson och Johan Larsson.

Förslaget att slå ihop Höstmötet och Årsmötet bifölls av mötet liksom förslaget att arbeta fram förslag till ändrade stadgar samt i samband med detta göra en översyn både språkligt och innehållsmässigt för att anpassa till nutiden. Stadgarna skrevs initialt 1946 och mycket har hänt sedan dess.

En digital avtackning hölls (som får följas av en mer fysisk längre fram) av avgående styrelsemedlemmar Ingela Linderå, Gun Löfblad och Jan Forslund. Ingela och Gun fortsätter som aktiva i föreningen men inte i styrelsen.

En nygammal – Barbro Majjgren – invald och två nya styrelsemedlemmar tillkom: Lennart Staberg och Ethel Åslund. Närmare presentation kommer i nästa nummer av Västansbladet.

LR

Notblad från <https://www.musikipedia.se/notblad>,
bild från <https://www.alamy.com/>

Johan Larsson in memoriam

Det är med stor sorg vi nyss tog emot beskedet att vår tidigare styrelseledamot Johan Larsson har gått bort. Johan var en god vän, en hjälpsam och omtänksam person. Han var dessutom en hängiven släktforskare. Grunderna lärde han sig av sin mor och under sin studietid i USA deltog han även i universitetets kurser i släktforskning.

Johan forskade i den egna släkten i Bohuslän och Värmlands finnmarker, men var lika angelägen att hjälpa andra att komma vidare. Många har lärt känna honom som kursledare i GRS och på biblioteken i Härlanda och Kärra. Ännu fler har fått hjälp när Johan ställt upp med släktforskarstöd i olika sammanhang, bland annat på biblioteken och vid GöteborgsRegionens och Inlands Släktforskares aktiviteter. Han var även engagerad i Family Search's släktforskningscenter i Utby i Östra Göteborg och representerade organisationen vid olika släktforskningsarrangemang.

Emigration var ett av Johans intresseområden. Han var verksam i Göteborgs-Emigranten och höll emigrantkurser och deltog i emigrantcaféer. Dessutom fungerade han som fackexpert i internetdatabasen EmiWebs tekniska grupp.

Hjälpsam, omtänksam, intresserad och med huvudet fullt av planer och idéer lämnade Johan oss alla, mitt i livet. Givetvis främst sin familj. Men alla vi i "storfamiljen" släktforskarverige har förlorat en värderad och uppskattad vän och medarbetare.

*Barbro Majjgren och
Ewert Arwidsson*

Saxat ur föreningens prenumerationer på kansliet:

Vad andra skriver om, landet runt

av Gunilla Brolund

GRS byter Västanbladet med ett 60-tal andra föreningars tidskrifter. De finns tillgängliga i GRS' bibliotek.

Gunilla Brolund ger tips på några läsvärda artiklar i dessa och andra periodica.

Arte et Marte, Meddelanden från Ridarhuset, nr 2 2020. Ridarhuset har en egen **porträttsamling** innehållande tusentals bilder. Gå in på ridarhuset.se och skriv porträtt i sökrutan eller skriv in direkt https://ridarhuset.se/portrait/?page_id=56977 och kolla.

I samma tidning har också *David Lindén* skrivit en intressant artikel om **Stockholms blodbad** år 1520.

Borås Släktblad, Medlemsblad för Borås Släktforskarforening, nr 124 september 2020. *Helena Ödqvall Eriksson* visar hur man kan **forska mer detaljerat i gamla foton**. Var och när är fotot taget? Från vilken tid kan kläderna vara? Hus på fotot – finns det kvar idag? Har det byggts om? Dessa och en massa fler frågor kan vara dig till hjälp för att få fram mer information.

Diskulogen, Medlemstidning för föreningen DIS, nr 130 oktober 2020. Har du upptäckt att det finns en hel del spännande **släktforskningsdeckare** på marknaden? Än så länge finns de bara på engelska. *Anna Linder* berättar om en bok som finns för gratis läsning på internet,

där författaren Nathan Dylan Goodwin skriver om den professionelle släktforskaren Morton Farrier. Du kan om du vill läsa boken "Morton in Lockdown" på författarens webbplats www.nathandylangoodwin.com.

Hallandsfarares Information, Medlemsblad för Hallands Släktforskarforening, nr 129 september 2020, där *Inger Ljunggren* skildrar fem **själv mord** i Falkenberg under åren 1709-1846. Det är inte bara personernas öde som beskrivs, utan också hur lagar och sedvänjor ändras under perioden.

KGF-Nytt, Medlemstidning för Kronobergs Genealogiska Förening, nr 150 september 2020. *Conny Gustavsson* berättar om vilka **skatter och utgifter** som allmogen förr var tvungna att betala. Han har gått igenom c härads dombok 1727 och har fått fram en förfärande lång lista, och han konstaterar att man idag har svårt att förstå hur allmogen kunde klara sitt uppehälle.

Mimers Brunn, Arkeologi Etnologi & Historia i Västra Götaland, nr 4 2020. Hur levde en **torparfamilj** på 1800-talet? *Anita Mölder* har skildrat en torparfamiljs liv i Eling i Västergötland, Anders Andreasson och Johanna Andersdotter. De gifte sig 1868 och fick sju barn, varav fem blev vuxna.

Släktbandet, medlemsblad för Ek-sjöbygdens Släktforskarförening, **nr 10 september 2020**. I en artikel om **kyrkans organisation** finns mycket att lära, om församlingar, pastorat och stift, om prästtillsättningar och prästgårdar, om kyrktagning och dopseder samt om vår kyrkohistoria fram till idag. I en annan artikel skildras olika regler som styrde allmogens sysslor, bland annat i **Bondepraktikan**.

Släkthistoria, **nr 6 2020**. *Peter Sjölund* skriver om den mytomspunna **Bureätten**, och om hur DNA kunde hjälpa till i forskningen. I en artikel berättar *Cecilia Sandbring* om hur du spårar **slakten i USA**, och i en annan artikel om hur **brudklänningarna** ändrats under århundradena. Till långt in på 1900-talet bar bruden svart klänning – inom allmogen ansågs det skrytsamt och oförnuftigt med vitt.

I **nr 9 2020** skriver *Ake Steinwall* om **folkminnesarkiven**. Det finns fem folkminnesarkiv, i Göteborg, Uppsala, Stockholm, Lund och Umeå. Materialet började samlas in i slutet på 1800-talet och kan vara en skatt för en släktforskare. *Martin Ståhl* visar hur du kan följa dina släktingars **skolgång** och *Cecilia Sandbring* berättar om hur du forskar om **office-rare**.

I **nr 10 2020** berättar *Peter Sjölund* den spännande historien om hur en länge eftersökt **mördare** kunde hittas med DNA och släktforskning, och

Elisabet Nordebo skildrar hur man kan hitta en **okänd mor**. *Emelie Öberg* skriver om en **statarhustrus** slitsamma liv.

I **nr 11 2020** berättar *Cecilia Sandbring* om fyra släktforskare som hade **kört fast** – och hur det löste sig. I en annan artikel ger hon tips om hur du på bästa sätt **söker i tidningsarki-ven**.

Släkthistoriskt Forum, Tidning för Sveriges släktforskare, **nr 4 2020**. *Ted Rosvall* berättar om några av de synnerligen **användbara resurser** för svensk släktforskning som man kan hitta hos Familysearch, Ancestry och MyHeritage. I en annan artikel skildrar *Maria Bratt & Olle Söderström* **kvinnliga yrken**, så som det förr såg ut. Mejerska, roddarmadam eller mursmäcka – känns yrkena igen?

ÖckeröÖarna, Medlemstidning för Öckerööarnas Släktforskarförening, **nr 2 2020**. Hela numret handlar om adelssläkterna **Wijk** och **Siöhierta**, så känner man igen de namnen från sitt anträd, så har man mycket att hämta här.

För dig med norska anor:
Folketellingen för 1920
släppt på
www.digitalarkivet.no

Posttidning B

Avsändare:
GöteborgsRegionens
Släktforskare
Erik Dahlbergsgatan 36 B
411 26 Göteborg

Släktforskardagarna **14-15 augusti 2021** på
Svenska Mässan i Göteborg

Huvudsponsor

Samarbetspartner

ARRANGÖR

GöteborgsRegionens Släktforskare

Webb genealogigbg.se

Mail sfd2021@genealogigbg.se